

ДОКЛАД

за превишенията на нормите за ФПЧ₁₀ през зимния сезон на 2018-2019 г. за общини Монтана и Видин към РОУКАВ „Северен/Дунавски”

На територията, контролирана от РИОСВ – Монтана са разположени два стационарни пункта за имисионен контрол, включени в Националната система за екологичен мониторинг, съответно в община Монтана: пункт „РИОСВ – Монтана” с ръчно пробонабиране и в община Видин: автоматична измервателна станция (АИС) – Видин. Във всеки от двата пункта се извършва мониторинг на ФПЧ₁₀.

I. ПУНКТ „РИОСВ – МОНТАНА”

Пункт „РИОСВ – Монтана” е разположен в центъра на гр. Монтана, попадащ в областта на Западна Дунавска равнина и Предбалканската област. Територията се характеризира с равнинно-хълмист релеф. Разположен е на 160 м над морското равнище. На юг са разположени предпланините на Стара планина, на север Дунавската равнина. На запад от града се намира Веренишкото бърдо (652 м), а на изток „Пъстрина” (564 м). Непосредствено на юг от града е изграден яз. Огоста, влияещ върху микроклиматичната характеристика на града.

Най-неблагоприятно за самопречистването на атмосферния въздух е тихото време и слабите ветрове със скорост от 0 до 2 м/сек. В гр. Монтана процентът на тихото време средно за годината е 31.8%. Средната годишна скорост на вятъра е 1.8 м/сек.

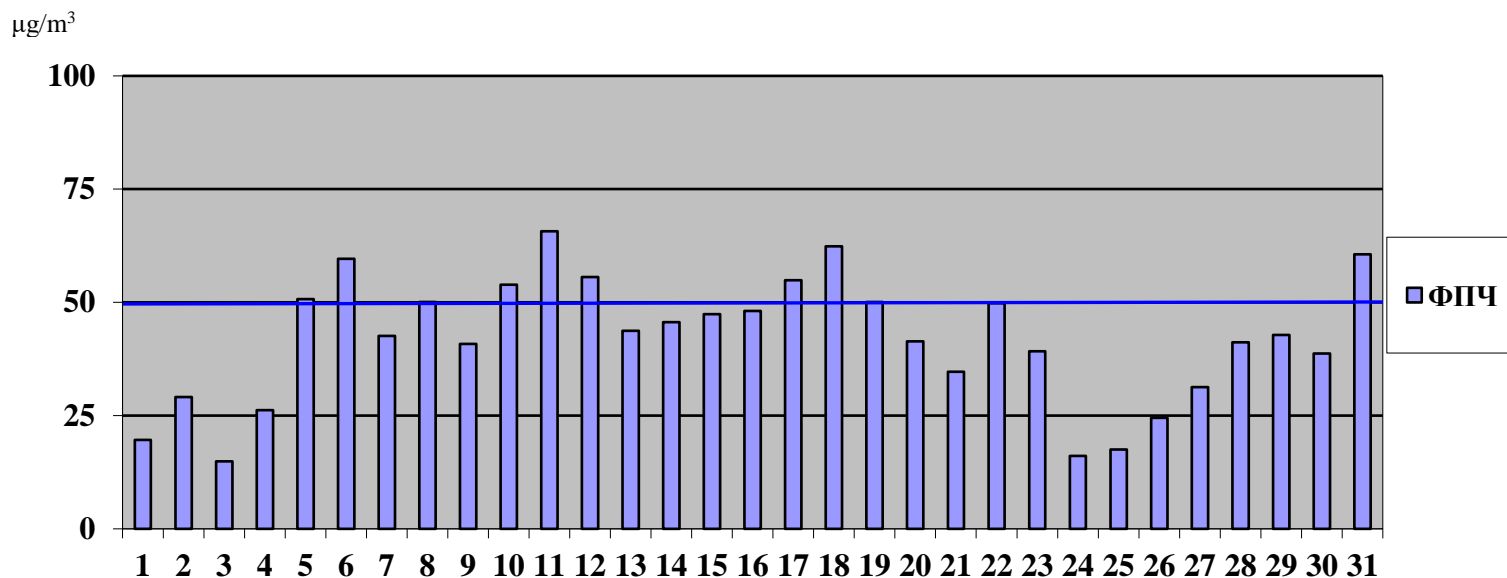
Преобладаващата посока на вятъра е от северозапад и север. От гледна точка на разположението на по-голямата част от промишлените обекти на територията на града в североизточната и югоизточната му част преобладаващите посоки на вятъра са благоприятни за разсейването на атмосферните замърсители извън границите на града.

Влажността на въздуха е важен фактор, влияещ върху качеството на атмосферния въздух, най-вече за замърсяването с прах и фини прахови частици. Влажността на въздуха зависи от особеностите на мястото (надморска височина и релеф), състояние на почвата и наличието на източници на изпарение. По слабите валежи намаляват самопречистващите свойства на атмосферата и водят до увеличаване на замърсяването на въздуха с прах в приземния слой. Средномесечната относителна влажност на въздуха е 76% , с максимум през зимата (януари - 86%) и минимум през м. август 64 %. Високата влажност на въздуха през зимните месеци възпрепятства разсейването на атмосферните замърсители в приземния слой.

В заключение може да се каже, че климатичните характеристики на гр. Монтана са типични за континенталната подобласт. В същото време котловинният характер на релефа, продължителното безветрие, малката сума на валежите, сравнително високата влажност на въздуха, големият брой на дните с мъгла през зимния сезон обуславят ниската самопречистваща способност на атмосферата в района и създават предпоставки за трайно замърсяване на въздуха.

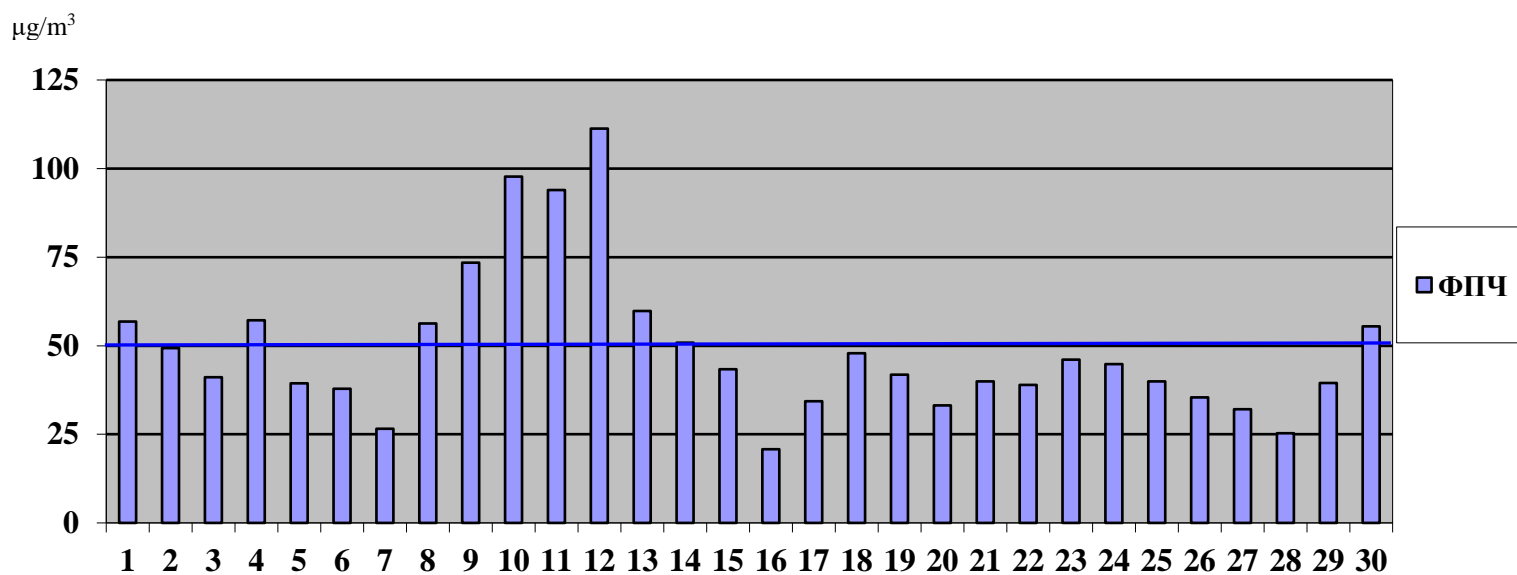
За периода 01.10.2018 г. – 31.03.2019 г. (зимен сезон) са извършени 177 пробонабирания на ФПЧ₁₀, от които 85 броя са над средноденонощната норма.

През месец октомври 2018 г. са извършени 31 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които над средноденонощната норма има в 10 броя от дните.

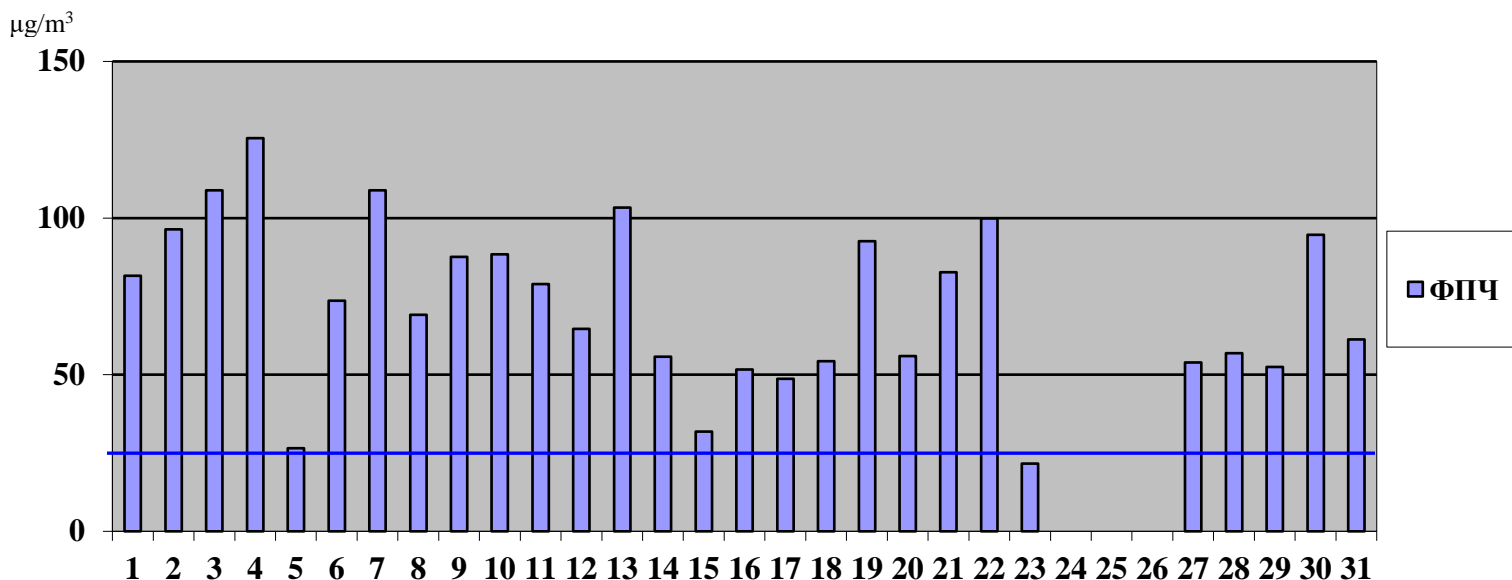
м. октомври 2018 г.

През м. ноември 2018 г. са извършени 30 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които над средноденонощната норма има в 10 броя от дните.

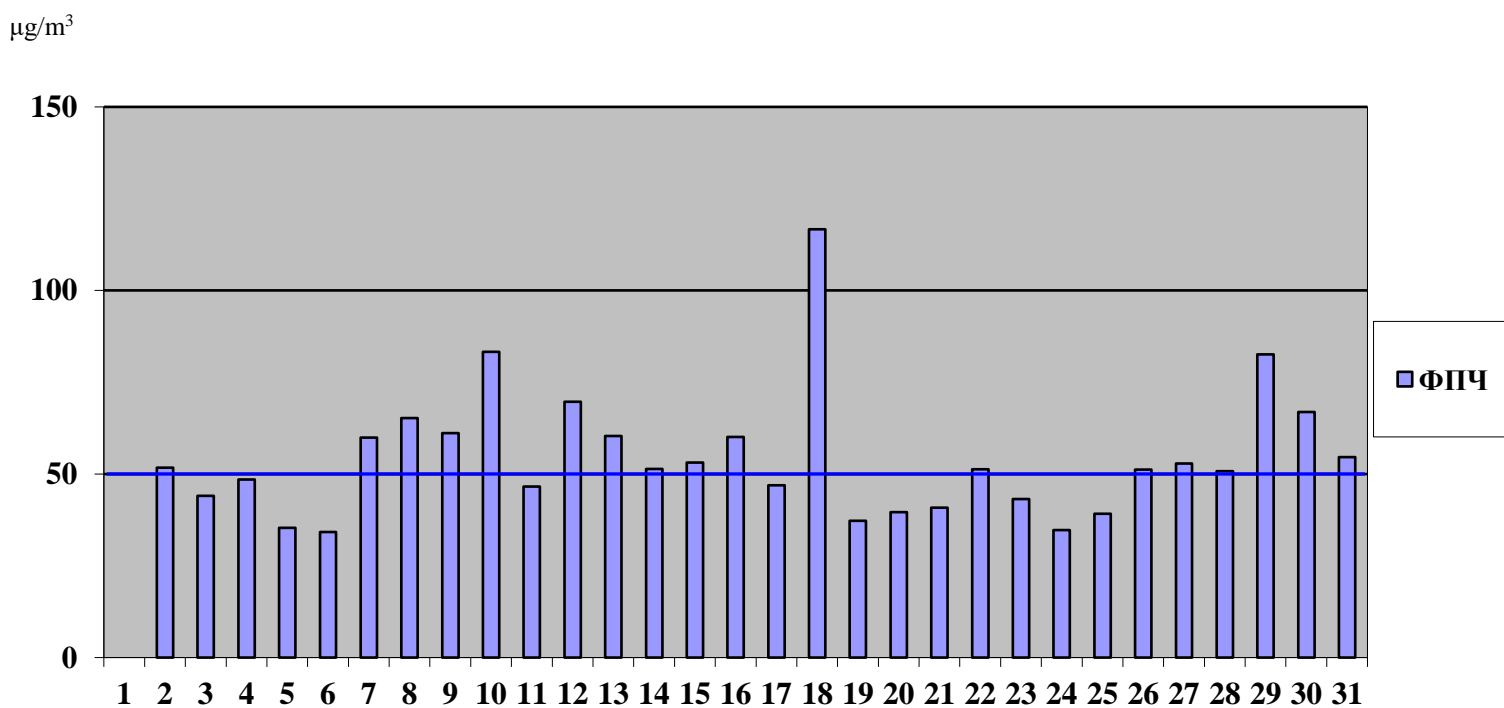
м. ноември 2018 г.

През м. декември 2018 г. са извършени 28 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които над средноденонощната норма има в 24 броя от дните.

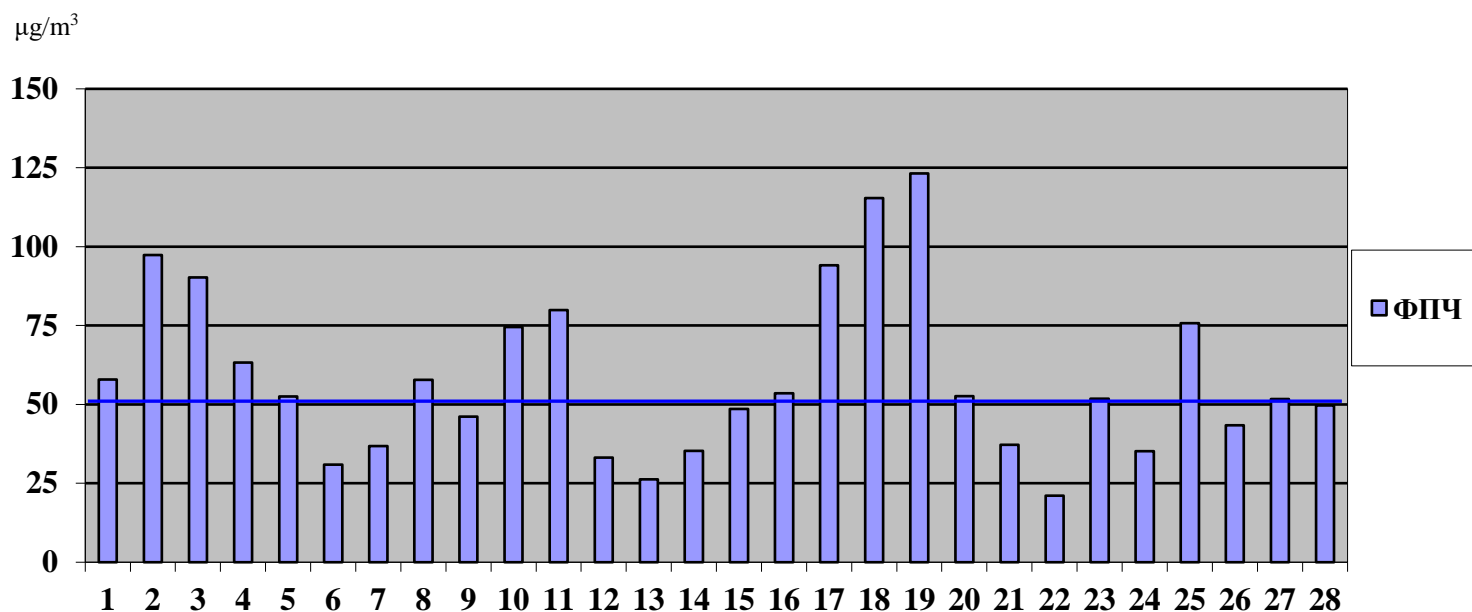
м. декември 2018 г.

През м. януари 2019 г. са извършени 30 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които над средноденонощната норма има в 18 броя от дните.

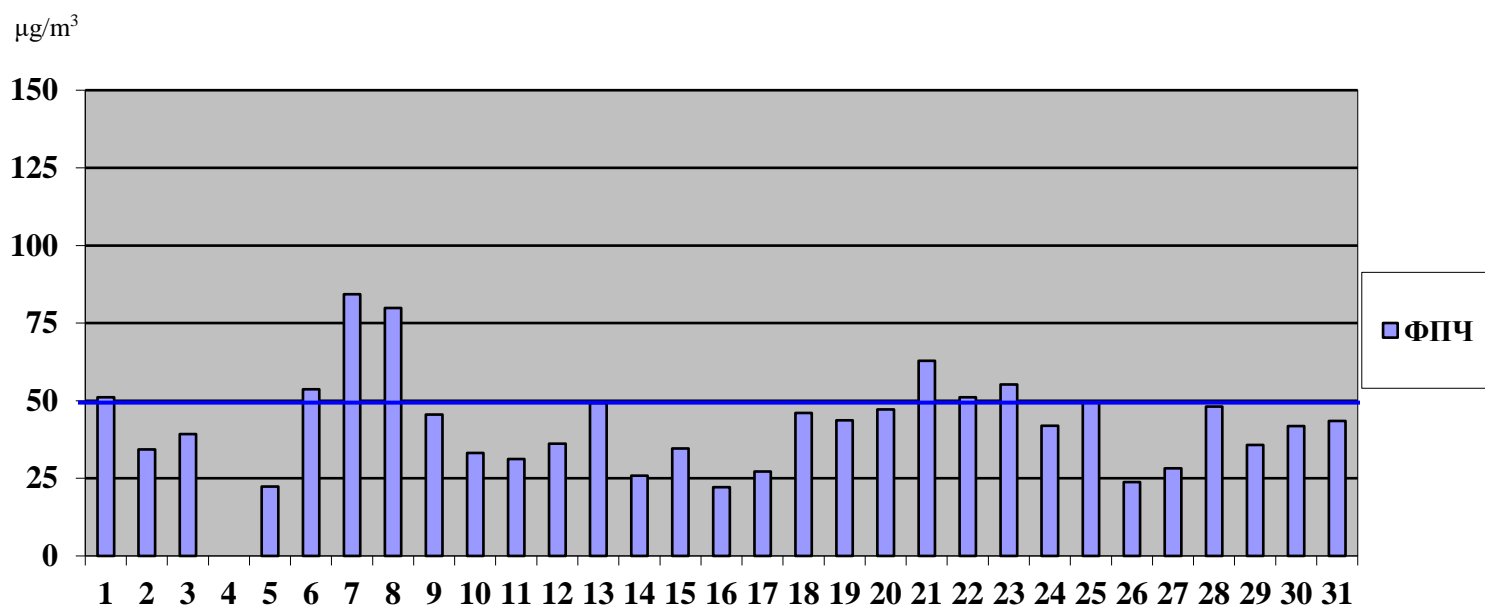
м. януари 2019 г.

През м. февруари 2019 г. са извършени 28 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които над средноденонощната норма има в 16 броя от дните.

м. февруари 2019 г.

През последния месец от разглеждания период са извършени 30 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които над средноденонощната норма има в 7 броя от дните.

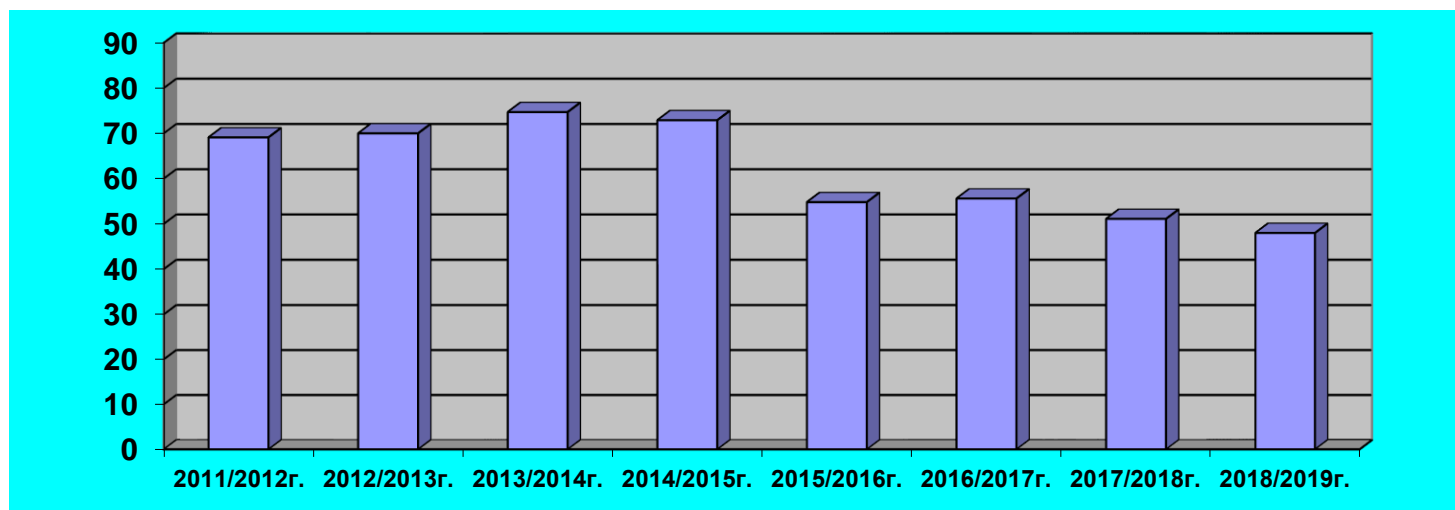
м. март 2019 г.

Продължаващото масово използване на твърди горива в битовия сектор през есенно-зимния период продължава да е основна причина за високите нива на замърсяване с ФПЧ₁₀ в гр. Монтана. Ниската самопречистваща способност на атмосферата през разглеждания сезон води до повишено съдържание и задържане на високи концентрации на фините прахови частици за продължителни периоди от време.

Съпоставянето на замърсяването с предходни зимни сезони показва слаба положителна тенденция за намаляване на броя на превишенията на средноденонощните концентрации на ФПЧ₁₀.

ПРОЦЕНТНО СЪОТНОШЕНИЕ НА БРОЯ ПРЕВИШЕНИЯ НА СРЕДНОДЕНОНОЩНАТА НОРМА НА ФПЧ₁₀ КЪМ БРОЯ ВЗЕТИ ПРОБИ ПРЕЗ ЕСЕННО-ЗИМНИЯ ПЕРИОД (М. ОКТОМВРИ – М. МАРТ) В ПУНКТ РИОСВ-МОНТАНА

2011/2012 г.	2012/2013 г.	2013/2014 г.	2014/2015 г.	2015/2016 г.	2016/2017г.	2017/2018г.	2018/2019г.
69.1%	70.0%	74.7%	72.9%	54.8%	55.6%	51.1%	48.0%

Слабата, но устойчива тенденция към намаляване на превишенията през есенно-зимния сезон се дължи главно на разяснителните медийни кампании на национално и местно ниво и намаляване използването на некачествени твърди горива. С прилагане и изпълнение на мерките за преминаване към по-екологосъобразни горива и използване на по-високоефективни отоплителни уреди от населението в приетата в края на 2018-та година от ОбС-Монтана „Комплексна програма на община Монтана за намаляване нивата на ФПЧ₁₀ и ПАВ в атмосферния въздух за периода 2019-2023 г.“ се очаква значително намаление, респективно достигане на нормите за чист въздух в населените места на общината.

II. АВТОМАТИЧНА ИЗМЕРВАТЕЛНА СТАНЦИЯ – ВИДИН

Автоматичната измервателна станция (АИС) – Видин е разположена в гр. Видин и се определя като пункт за мониторинг тип „градски фонув“. Метеорологичните условия на територията на гр. Видин предпоставят сравнително добри условия на разсейване. Тихото време на територията на общината е 23.2%, т.е. по-малко от една четвърт от времето през годината. Средногодишната скорост на вятъра е сравнително ниска – 2 м/сек., което предполага сравнително слаба турбуленция на въздушните маси, а от там до слабо разсейване на замърсителите в атмосферата. Силните ветрове на територията на гр. Видин със скорост над 14 м/сек. се появяват от 9 до 19 дни в годината. Основният пренос на въздушни маси става от запад на изток (25.5% от времето през годината) и от северозапад-югоизток (18.9%).

В близост до речни басейни се създават условия за възникване на температурни инверсии, които предизвикват задържане за по-продължително време на замърсителите в приземния слой на атмосферата. Тези инверсии са характерни най-вече за случите на безветрие („тихо време“), когато скоростта на вятъра е под 1 м/сек.

Релефът на областта е равнинен с изключение на западната и южната част, който е хълмист с височина 120-200 м над морското равнище и предпоставя в голяма степен движението на въздушни маси, а с тях разпространението на замърсителите, изпускани от различните източници на замърсяване на атмосферния въздух. Релефът, преобладаващата посока и скорост на вятъра предпоставят сравнително добрата интензивност на разсейване на атмосферните замърсители.

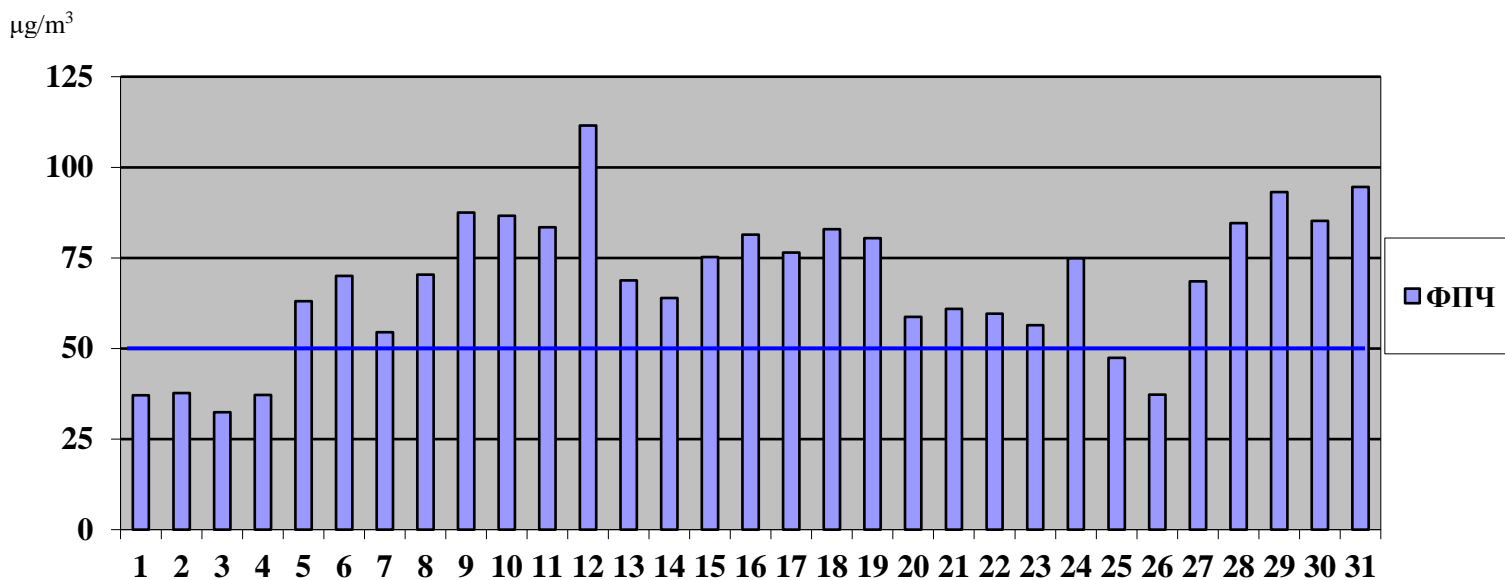
Валежният режим е от много съществено значение за естественото пречистване на атмосферния въздух. Летните валежи са обикновено кратковременни с висока интензивност, което води до порои. От друга страна, обаче, поройните дъждове предизвикват ерозия на почвения слой, с което след засушаване предпоставят емисии на прах.

Мъглите са един от факторите, които водят до влошаване на разсейването на замърсителите. В района на гр. Видин те са характерни за периода с ниски температури (зимния период). Ако за периода април-септември броят на дните с мъгла е 12, то за периода октомври-март той е 47. До голяма степен влияние върху това оказва големият воден обект – река Дунав.

Може да се заключи, че условията за разсейване на замърсителите на територията на гр. Видин не са най-добрите, особено през есенно-зимния сезон, когато е най-голям процентът на тихото време и броя на дните с мъгли.

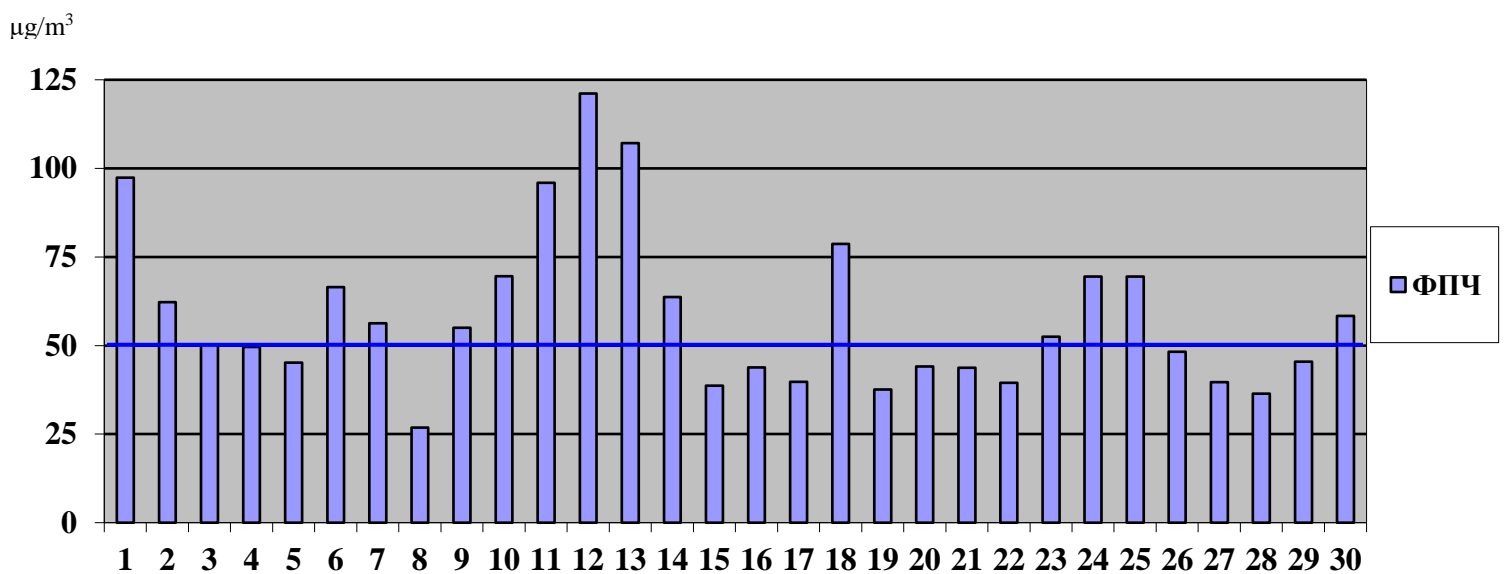
За периода 01.10.2018 г. – 31.03.2019 г. (зимен сезон) са извършени 114 пробонабирания на ФПЧ₁₀, от които 65 броя са над средноденонощната норма.

През м. октомври 2018 г. са извършени 31 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които превишения на средноденонощната норма има в 25 броя от дните.

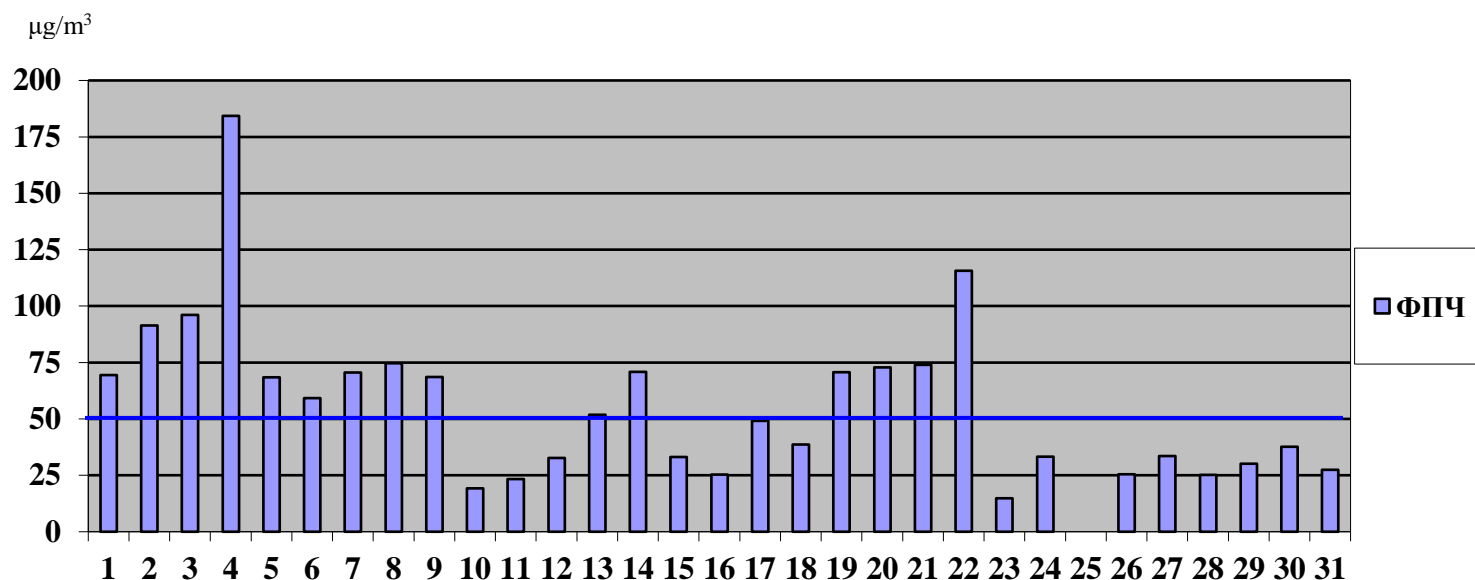
м. октомври 2018 г.

През м. ноември 2018 г. са извършени 30 пробонабирания по показател ФПЧ₁₀, от които превишения на средноденонощната норма има в 16 броя от дните.

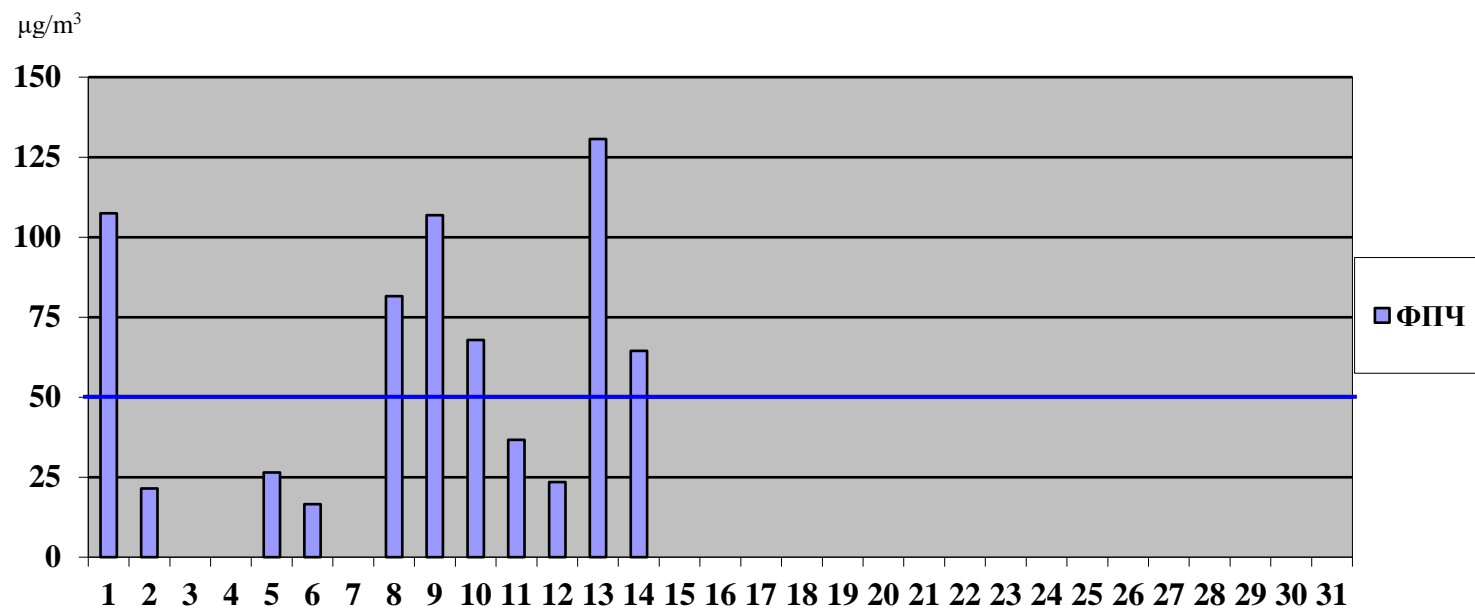
м. ноември 2018 г.

През м. декември 2018 г. са извършени 30 пробонабирования, от които средноденонощната норма за ФПЧ₁₀ е превишена в 15 броя от дните.

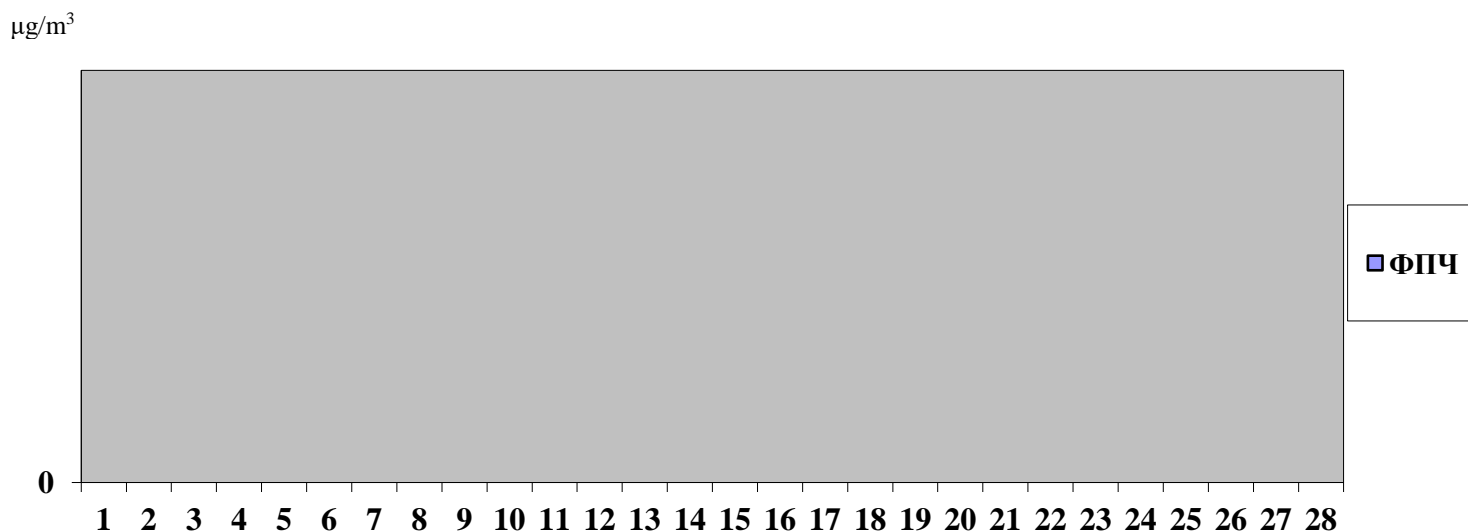
м. декември 2018 г.

През м. януари 2019 г. са извършени 11 пробонабирования по показател ФПЧ₁₀, от които превишения на средноденонощната норма има в 6 броя от дните. Поради повреда в датчика за отчитане на фини прахови частици за останалия период от месеца няма регистрирани данни.

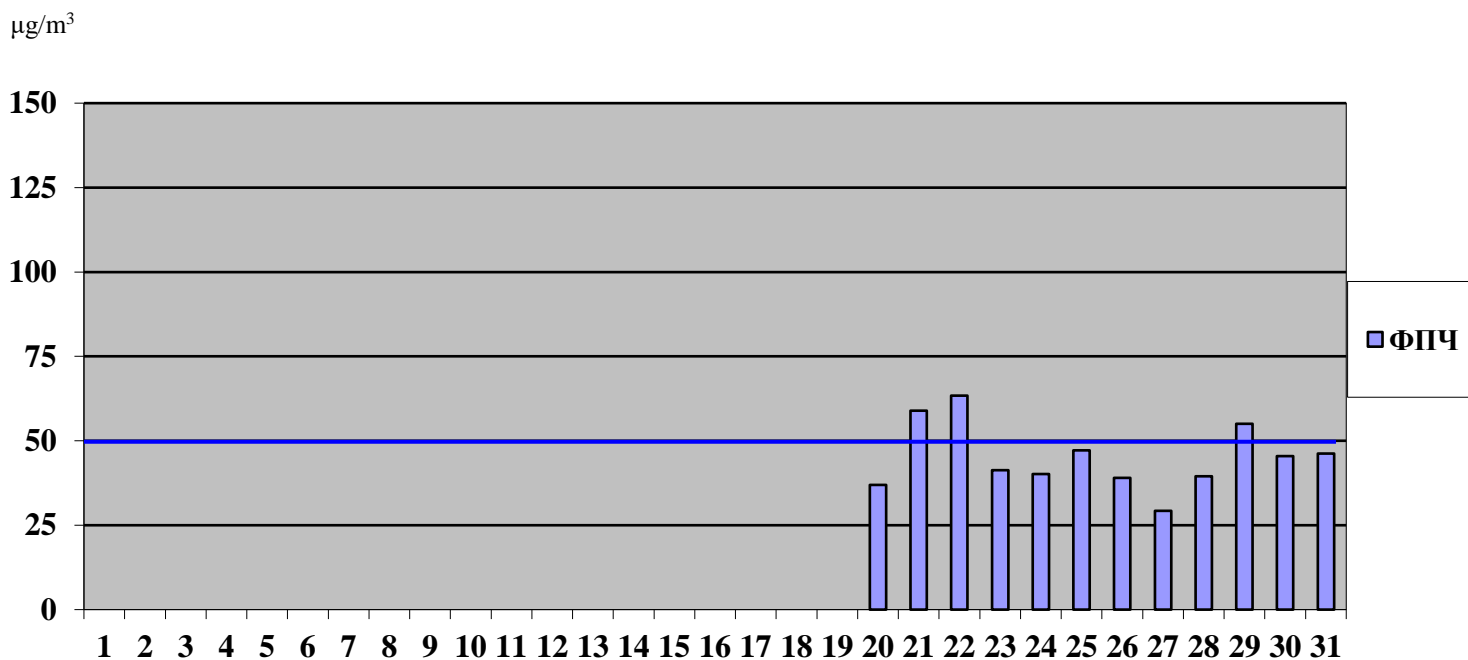
м. януари 2019 г.

През м. февруари 2019 г. няма регистрирани данни за показател ФПЧ₁₀ поради повреда в датчика за отчитане концентрацията на фини прахови частици

м. февруари 2019 г.

През последния месец от разглеждания период са извършени 12 пробонабирования по показател ФПЧ₁₀, от които превишенията на средноденонощната норма са констатирани в 3 случая.

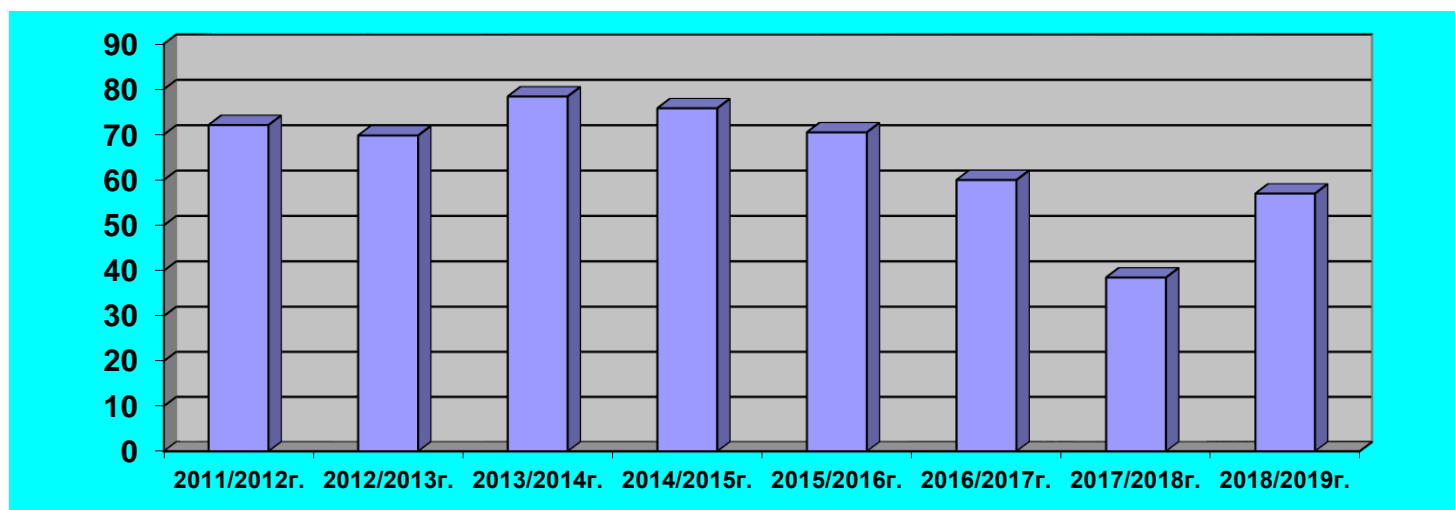

м. март 2019 г.

Град Видин не е газифициран и отоплението в бита на дърва и въглища е определящ фактор за замърсяването на атмосферния въздух. Броят на превишенията на ФПЧ₁₀ през есенно-зимния период са със тенденция към постепенно намаление, но с изключително бавни и неравномерни темпове.

ПРОЦЕНТНО СЪОТНОШЕНИЕ НА БРОЯ ПРЕВИШЕНИЯ НА СРЕДНОДЕНОНОЩНАТА НОРМА НА ФПЧ₁₀ КЪМ БРОЯ ВЗЕТИ ПРОБИ ПРЕЗ ЕСЕННО-ЗИМНИЯ ПЕРИОД (М. ОКТОМВРИ – М. МАРТ) В ПУНКТ АИС-ВИДИН

2011/2012 г.	2012/2013 г.	2013/2014 г.	2014/2015 г.	2015/2016 г.	2016/2017г.	2017/2018г.	2018/2019г.
72.1%	69.8%	78.4%	75.8%	70.5%	60.0%	38.5%	57.0%

Липсата на достъп на община Видин до газифицираната преносна мрежа в България предопределя и ограничава вида на мерките за намаляване на замърсяването с ФПЧ₁₀. Мерките в плана за действие до 2020 г. към актуализираната общинска програма са насочени главно към повишаване на енергийната ефективност на общинските и частни сгради, използване на високо ефективни горивни устройства и нискоемисионни горива в битовия и обществените сектори. Предвиденото от общината кандидатстване за финансиране на мерките от различни национални и европейски оперативни програми ще способства изпълнението им и съответно подобряване качеството на атмосферния въздух.